

Ein iløga og onnur

RÆTTILIGT orðaskifti — og avgjørt neyðugt eisini men tianverri kanska ov seint í mongum førum — hevur tikið seg upp um tær iløgur, sum hava verið gjørdar, verða gjørdar og skulu gerast í samfelagnum. Her er so bæði talan um heilalmennar og hálvalmennar iløgur. Litið hoyra vit um tær privatu iløgurnar, sum helst orsakað av vánaligu støðuni í landinum eru rættiliga fáar og smáar.

UNDIRSJÓVARTUNNILIN hevur verið ein tann mest umrøddu iløga her á landi í nógv ár. Tær sera vánaligu tíðirnar og vánaliga útlitið í landinum hava fingið flestu fólk at mæla móti hesi iløguni. Sjálvt búskaparfrøðingarnir, sum gjørt hava eina meting av iløguni og eru komnir til, at hon samfelagsliga er skilagóð, mæla frá, at hon verður gjørd nú, soleiðis sum støðan er í landinum.

LÍTA vit aftur um bak — men tá vóru betri tíðir og tí varð tianverri kanska ikki hugsað so langt tá — so eru nógv stórar iløgur gjørdar, sum mong í dag helst sóu, ongantið gjørdust veruleiki. Ein er risailøgan í Gomlurætt. Ein onnur er enn størri risailøgan hjá SEV í vatnorkuútbýggingina í Eysturoynni.

TÁ SEV saman við Højgaard & Schultz legði fram ætlanina um vatnorkuútbýgging í Eysturoynni tók seg upp rættiligt orðaskifti. SEV metti samlaðu iløguna uppá kanska eina hálva milliard kr. at vera skilagóða, tí betri var at gera iløgu í vatnorku heldur enn oljuriðnar motorar fyri at nøkta tí TÁ metta vøkstrinum í streymnýtisluni. Nú kann tað vera so lætt at vera eftirlókur og siga, at har bleiv als eingin vøkstur. Tvørturímóti er streymnýtislan bara minkað. Oljuprisirnir eru so heldur ikki hækkaðir nakað munandi.

ONNUR mettu ætlaðu útbýggingina at vera ørvitisskip bæði av umhvørvisligum og búskaparligum orsökum. Víst var nettup á, at tað var burturvið at gera eina slíka iløgu uppá ein mettan vøkstur í streymnýtisluni, sum kanska slettis ikki fór at halda, tá avtornaði. Heldur áttu vit at satsa uppá sparing, soleiðis at óneyðugt var at fara í gongd við eina so stóra iløgu, tá allur samfelagsbúskapurin frammanundan varð alt ov nógv upphitaður.

EISINI var víst á, at fór ein undir ein part av slíkari stórari iløgu, fór at verða neyðugt at fullgiggja hana fyri at fáa nakað burtur úr henni. T.v.s. at ein útbýgging neyvan fór at løna seg uttan at bygt varð fyri millum hálva og eina milliard kr. Afturat hesum kemur so óvæntaður meir-kostnaður, soleiðis at veruligi

kostnaðurin av vatnorkuútbýggingini í Eysturoynni, um hann varð fullfórdur ella nærur tað, hevði kanska í dag ligið oman fyri milliardina. Og taka vit so hesa iløguna og sammata við ein undirsjóvartunnil fyri millum 100 og 200 mill. kr., so er ikki torført at innsiggja, at henda vatnorkuútbýggingin var og verður burturvið, tá hugsað verður um, hvussu nógv okkara samfelag hevur tørv á av orku og hvat vit hava ráð til at gera av iløguni í eitt ávíst endamál.

NÚ standa fólk eftir sum kánus og spyrja, hvi henda iløgan partu skuldi trumfast íggjøgnum tá! Júst tá hon var dýrast at fremja og við táverandi oljuprisum gott hevði kunnað bíðað og verið endurskoðað. Men teir klóku heilarnir í SEV og eisini í landsstýrinum við sambandinum á odda vildu ikki boyggja seg. Henda sokallaða risailøgan skuldi íggjøgnumfórst, kosta hvat tað vildi. Hvat munnu sambandsmenn halda í dag. Vóru teir teir skilamenn og afturhaldsmenn, sum teir vilja gera seg til, tá talan er um at vísa afturhald í eitt nú almennum iløgum, hvi dugdu teir ikki at innsiggja orskapin í vatnorkuútbýggingina. Nú standa teir allir samlir og rópa sum ørir inn á javnaðarflokkinn og geva honum alla skyldina fyri alla ólukkuna.

MEN hvørjir stýrdu landinum, tá vatnorkuútbýggingin hjá SEV fór í

gongd. Og forrestin, hvør var løgmaður fyrst í 80-unum, tá grundarlagið varð lagt til ikki bara hesa men til allar aðrar ólukkur eisini. Eingin minni enn ein sambandsmaður. Orkumálaráðharrin var eisini sambandsmaður og formaðurin í SEV-stýrinum var somuleiðis sambandsmaður. Tví vorðið teir fyri í dag at tvá sínar hendur og brúka undanstøkkingina: »Góða mamma, tað var ikki eg«.

GÓDU sambandsmenn, var tað at vísa skilagott búskaparligt afturhald, at tit fingi tvingað risailøguna hjá SEV — og nú óbrúkilugu — íggjøgnum! Tit eru svar skyldugir, nú tit aftur og aftur lasta øllum øðrum fyri allan dárskap í hesum landi. Nú skal SEV út eftir pengum frá borgarunum, tí streymnýtislan er minkandi og tí teir hava brúk fyri at fígga iløguna í Eysturoynni uppá eina hálva milliard kr. Hesum sluppu vit undan, høvdu sambandsmenn ikki verið so altrái at fremja hesa risastóru iløguna.

Frank Davidsen, tingmaður

Ímóti at privatisera Landsverkfrøðingin

Javnaðarflokkurin tekur ikki undir við uppskotinum um at privatisera landsverkfrøðingsstovnin. Vit hava nógv grefflig dømi um ta sokallaðu friu vinnuna her á landi, seinasta dømið var eitt sokallað privat reidari, sum fór á húsagang, har landskassin misti 40 mill. kr. segði javnaðartingmaðurin Frank Davidsen m.a. undir viðgerðini av uppskoti sambandsflokksins. Hann segði:

Tá ið tað verður tosað um privatisering, so fær ein líkasam kensluna av, at bara tú gjøgnumførir eina privatisering, so verður tað biligari eins og tænastan verður betri.

Nú skal eg sum so ikki bera í bótflaka fyri landsverkfrøðingin, men tá tað í uppskotinum frá háttvirda tingmanni Finnboaga Arge, beinleiðis verður mælt til at bjóða asfalt-

verk, grótbrot o.a. út til tann privata marknaðin, so seti eg eitt stórt spurnartekin við hetta uppskoti. Vit hava nógv grefflig dømi um ta sokallaðu friu vinnuna her á landi, seinasta dømið var eitt sokallað priat reidari, sum fór á húsagang, har landskassin misti 40 mill. kr.

Annars hevur tað verið soleiðis, at tá ið tað hevur verið upp á tal at privati-

sera á samferðsluøkinum, so hevur tað snúð seg um tær rutur, sum hava givið yvirskot. Tí væntaði eg sjálvandi, tá ið eitt sokallað privatiseringsuppskot varð lagt fram her á løgtingi, at telefonverkið var tað fyrsta, sum stóð lyri skotum, heilt einfalt tí hesin stovnur hevur havt góð rakstrarúrslit seinastu árin. Helst hevur uppskotsstíllarin verið

Frank Davidsen, tingmaður

semi landsverkfrøðingsins skal minkast í mun til fallandi virksemin er givið, men at fara og selja ognirnar hjá hesum stovni, eins og ta experticu, sum hesin stovnur hevur upparbeitt upp í gjøgnum árin, sigur mær so mikið, at tað verða ikki útjaðaraøkini, sum koma at nýta gott av hesum, um tað gerst veruleiki.

Vit vita, at hesin stovnur hevur givið arbeiði til nógvur hendur úti um landið. Um ein privatisering fer fram á hesum øki, verður helst ein miðsavn-an at fara fram.

Nú stendur í einum blaði, at um Skotlandsrutan gevur yvirskot, skal Smyril privatiserast.

Hetta er júst tann málsetningur, sum teir sokallaðu privatu hava, at tær rutur, sum geva yvirskot, sum geva avkast av sær, tað skal privatiserast, meðan undirskotsruturnar skulu verða verandi í landskassanum. Eg haldi, at tað hevði hóskað seg betur, um teir istaðin fyri tóku allar rutur — eisini

undirskotsruturnar — so kundu vit út frá hesum sæð í hvønn mun teir vóru førir fyri at reka hesar rutur á einum privatum grundarlagi, sum gjørdi, at tað bleiv biligari fyri skattgjaldaran.

Eg haldi ikki tað er nakað forgjørt í, at tá landskassin fíggar undirskotsruturnar, at sami landskassi eisini í mestan mun rekur tær rutur, sum fíggarliga bera seg.

Eg veit ikki hvørja nevnd, hetta mál fer í, kanska samferðslunevndina, eg hldi eg kann siga, at javnaðarflokkurin tekur ikki undir við hesum uppskoti.

Frank Davidsen